

RAČUNOVODSTVO DUGOTRAJNE IMOVINE NA PRIMJERU PODUZEĆA BRODOSPLIT D.D.

Slavica, Ante

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split / Sveučilište u Splitu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:228:704348>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-30**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University Department of Professional Studies](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE
Preddiplomski stručni studij Računovodstvo i financije

ANTE SLAVICA

ZAVRŠNI RAD

**RAČUNOVODSTVO DUGOTRAJNE IMOVINE NA
PRIMJERU PODUZEĆA BRODOSPLIT D.D.**

Split, rujan 2021.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE
Preddiplomski stručni studij Računovodstvo i financije

Predmet: Osnove računovodstva

ZAVRŠNI RAD

Kandidat: Ante Slavica

Naslov rada: Računovodstvo dugotrajne imovine na primjeru poduzeća
Brodosplit d.d.

Mentor: dr. sc. Luka Mladineo, viši predavač

Split, rujan 2021.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet rada	1
1.2. Cilj rada.....	1
1.3. Metode rada.....	1
1.4. Struktura rada.....	2
2. RAČUNOVODSTVO DUGOTRAJNE IMOVINE.....	3
2.1. Imovina	3
2.2. Dugotrajna imovina	4
2.2.1. Dugotrajna materijalna imovina.....	5
2.2.1.1. Zemljišta i šume	5
2.2.1.2. Građevinski objekti	6
2.2.1.3. Postrojenja i oprema	6
2.2.1.4. Materijalna sredstva u pripremi	7
2.2.1.5. Stambene zgrade i stanovi	7
2.2.1.6. Predujmovi za dugotrajnu materijalnu imovinu.....	8
2.2.1.7. Ostala dugotrajna materijalna imovina.....	8
2.2.2. Dugotrajna nematerijalna imovina	8
2.2.3. Dugotrajna financijska imovina	10
2.2.4. Dugotrajna potraživanja.....	11
2.3. Dugotrajna imovina prema MRS/MSFI	11
2.4. Godišnji popis dugotrajne imovine	13
2.4.1. Godišnji popis dugotrajne materijalne imovine	14
2.4.2. Godišnji popis dugotrajne nematerijalne imovine	15
2.4.3. Godišnji popis potraživanja i obveza	15

3. ANALIZA DUGOTRAJNE IMOVINE NA PRIMJERU PODUZEĆA BRODOSPLIT D.D.	16
3.1. Općenito o poduzeću	16
3.1.1. Vlasnička struktura.....	17
3.1.2. Povijest poduzeća.....	17
3.1.3. Temeljne djelatnosti	19
3.1.4. Poslovni rezultati.....	22
3.2. Analiza dugotrajne imovine poduzeća	25
4. ZAKLJUČAK.....	31
LITERATURA	32
POPIS TABLICA	34
POPIS SLIKA.....	35
POPIS GRAFIKONA.....	36

SAŽETAK

Dugotrajna imovina je imovina poduzeća koja se pretvara u novčani oblik u razdoblju koje je duže od godine dana. Ova vrsta imovine uključuje sredstva koja poduzeće koristi trajno i koja je moguće unovčiti. Dugotrajna imovina može biti: materijalna, nematerijalna, financijska ili potraživanja. Dugotrajna materijalna imovina obuhvaća sve što poduzeće koristi za proizvodnju, najam ili administraciju. Dok je dugotrajna opipljiva, nematerijalna je neopipljiva, tj. nema fizičkog oblika. U nematerijalnu imovinu poduzeća spadaju prava, zaštita ili određene povlastice. Dugotrajna financijska imovina obuhvaća ulaganja poduzeća s ciljem stvaranja određene koristi za poduzeće. Dugotrajna potraživanja obuhvaćaju potraživanja poduzeća na temelju različitih poslovnih transakcija s dospijećem duljim od godine dana (od dana bilance).

Svrha ovog završnog rada je prikazati poduzeće Brodosplit d.d., tj. njegove opće podatke, financijske pokazatelje, a s najvećim naglaskom na dugotrajnu imovinu u razdoblju od 2016. do 2019. godine.

Ključne riječi: dugotrajna imovina, poduzeće, Brodosplit d.d.

SUMMARY

FIXED ASSETS ACCOUNTING ON THE EXAMPLE OF BRODOSPLIT D.D.

Fixed assets are assets of an enterprise that are converted into cash over a period of more than one year. This type of asset includes all assets that company use permanently and that can be cashed. Fixed assets can be: tangible, intangible, financial or receivables. Tangible fixed assets include everything that the company uses for production, lease or administration. While long-term is tangible, intangible is intangible, i.e. it has no physical form. The intangible assets of an enterprise include rights, protections or certain privileges. Long-term financial assets include investments of the company to create a certain benefit for the company. Long-term receivables include corporate receivables based on various business transactions with a maturity of more than one year (from the balance sheet date).

The purpose of this final paper is to present the company Brodosplit d.d. - its general data, financial indicators, with the greatest emphasis on fixed assets in the period from 2016 to 2019.

Ključne riječi: fixed assets, company, Brodosplit d.d.

1. UVOD

1.1. Predmet rada

U ovome će se radu analizirati dugotrajna imovina poduzeća Brodosplit d.d. kroz razdoblje od četiri godine (od 2016. do 2019. godine) vodeći računa o specifičnosti poslovanja poduzeća u djelatnosti brodogradnje te važnosti same dugotrajne imovine u istoj.

Naime, dugotrajna imovina čini vrlo važnu stavku svakog poduzeća, a napose onih čije poslovanje uključuje proizvodnju konkretnih proizvoda, pa time i zahtjeva određenu opremu i sredstva za njenu realizaciju.

1.2. Cilj rada

Cilj ovoga rada je pobliže upoznavanje s pojmom dugotrajne imovine i imovine u širem smislu, a potom i primjena stečenih znanja kroz analizu dugotrajne imovine na primjeru poduzeća Brodosplit d.d. u odabranom vremenskom razdoblju koristeći se godišnjim financijskim izvještajima. Na temelju provedene analize nastojat će se donijeti valjane zaključke.

1.3. Metode rada

Rad je pisan induktivno – deduktivnom metodom. To podrazumijeva ponajprije temeljnu analizu koja se prvenstveno očituje kroz proučavanje znanstvene i stručne literature te prikupljanje ključnih statističkih podataka iz relevantnih izvora. Na temelju prikupljenih informacija donose se sudovi i zaključci relevantni za tematiku koja se obrađuje.

1.4. Struktura rada

Rad se sastoji od 4 glavna dijela. U prvom dijelu riječ je o imovini u širem smislu, njenim vrstama i značajkama uz posebni osvrt na dugotrajnu imovinu. Drugi dio rada odnosi se na poduzeće Brodosplit d.d., točnije, vlasničku strukturu poduzeća, povijest, temeljne djelatnosti, uspješnost poslovanja i sl. Treći dio rada je analiza dugotrajne imovine konkretnog poduzeća i to kroz vremensko razdoblje od 2016. do 2019. godine. Posljednji dio rada jest zaključak nakon kojega se nalaze literatura, popis slika, tablica i grafikona.

2. RAČUNOVODSTVO DUGOTRAJNE IMOVINE

Ova cjelina rada odnosi se na dobivanje teorijske podloge o samom predmetu rada. Naime, ponajprije će se pokušati dobiti slika o imovini u širem smislu, a potom i o dugotrajnoj imovini na detaljnijoj razini. Nastojat će se pobliže objasniti karakteristike, važnost u poslovanju te vrste dugotrajne imovine i to kroz različite grafičke prikaze.

2.1. Imovina

Imovina označava sva „materijalna dobra ili prava koja su pod pravnom kontrolom poduzeća. Imovina može biti materijalna ili nematerijalna i dok materijalnu imovinu čine zemljišta, građevine, postrojenja, vozila, zalihe robe i materijala, nematerijalnu imovinu čine dobar ugled poduzeća (*goodwill*), trgovačke marke, patenti, licence i autorska prava“. ¹

Imovina mora posjedovati i određenu novčanu vrijednost, a najčešća je podjela prema vijeku trajanja, i to na: ²

- kratkotrajnu (tekuću, obrtnu) i
- dugotrajnu.

Kratkotrajna se tijekom poslovanja može potrošiti ili lako pretvoriti u novac, a dugotrajna (stalna, osnovna) podrazumijeva dobra kojih bi naglo pretvaranje u novac dovelo do velikoga gubitka i ugrozilo poslovanje.

Prema svom pojavnom obliku imovina može biti: ³

- „gotovina,
- materijalne stvari,
- potraživanja i ostala prava,
- plaćeni troškovi razdoblja te
- nedospjela naplata prihoda (aktivna vremenska razgraničenja)“.

¹ Hrvatska enciklopedija – imovina, <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=27186> (pristup: 05.09.2021.)

² Ibid

³ Belak, V. (2006) *Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima*. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb, str. 85.

Imovinu je moguće: ⁴

- trajno koristiti za proizvodnju proizvoda,
- zamijeniti za neke ostale imovinske forme ili
- koristiti s ciljem podmirenja nekih obveza.

S računovodstvenog aspekta, imovina se vrjednuje prema gotovini koja je uložena u njezinu nabavku. Računovodstvenim evidentiranjem pribavljanja imovine stvara se logična povezanost između skupine i pojedinih vrsta imovine, s jedne strane, te dugova i vlasničkog kapitala s druge. ⁵

2.2. Dugotrajna imovina

Dugotrajna imovina (engl. *fixed assets, long-term assets*) predstavlja „onaj dio imovine koji se pretvara u novčani oblik u razdoblju dužem od godine dana. U dugotrajnu imovinu spadaju sva sredstva koja trajno služe poslovnom procesu u poduzeću i koja je moguće unovčiti.“ ⁶

Podjela dugotrajne imovine je na: ⁷

- „materijalnu,
- nematerijalnu,
- financijsku te
- potraživanja“.

Osnovna karakteristika dugotrajne imovine jest da će se njena vrijednost unovčiti, i to u periodu dužem od jedne godine. ⁸

Navedenu podjelu prikazuje slika 1.

⁴ Crnković, L., Mesarić, J. i Martinović, J. (2006) *Organizacija i primjena računovodstva*. Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku, str. 53.

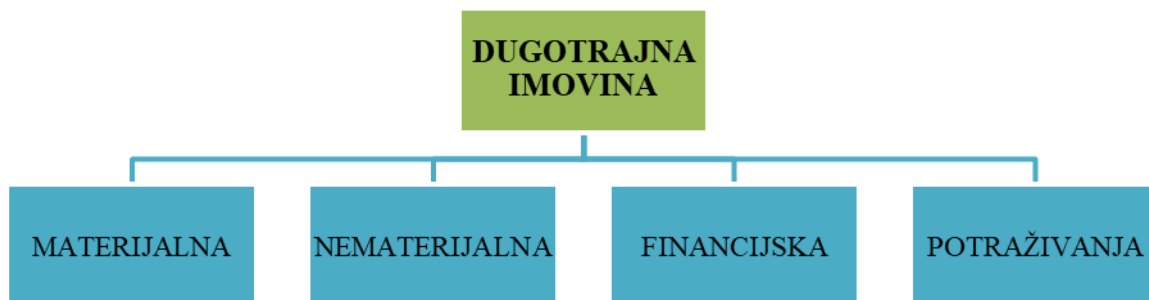
⁵ Ibid

⁶ Safret, M. (1997) *Knjigovodstvo s bilanciranjem 3*. Zagreb: Školska knjiga, str. 141.

⁷ Žager, K. i Žager, L. (1996) *Računovodstveni standardi, financijski izvještaji i revizija*. Zagreb: Inženjerski biro d.d., str. 86.

⁸ Parać, B. (2008) *Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje*. Zagreb: M.E.P. Consult, str. 173.

Slika 1. Oblici dugotrajne imovine

Izvor: Žager, K. i Žager, L. (1996) *Računovodstveni standardi, financijski izvještaji i revizija*. Zagreb: Inženjerski biro d.d., str. 87.

2.2.1. Dugotrajna materijalna imovina

Dugotrajnu materijalnu imovinu sačinjava sva imovina koju poduzeće ima za korištenje u proizvodnji proizvoda ili za iznajmljivanje nekome drugome. Ova bi se imovina trebala koristiti u periodu dužem od jedne godine.⁹

Dugotrajna materijalna imovina obuhvaća:¹⁰

- zemljišta i šume,
- građevinske objekte,
- postrojenja i opremu,
- materijalna sredstva u pripremi,
- stambene zgrade i stanove,
- predujmove za dugotrajnu materijalnu imovinu te
- ostalu materijalnu imovinu.

2.2.1.1. Zemljišta i šume

⁹ Belak, V. (2009) *Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine: prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci*. Zagreb: Belak Excellens d.o.o., str. 55.

¹⁰ Safret, M. (1997) *Knjigovodstvo s bilanciranjem 3*. Zagreb: Školska knjiga, str. 145.

U ovu vrstu dugotrajne materijalne imovine ubrajaju se sva zemljišta poduzeća te se izražavaju prema nabavnoj vrijednosti.¹¹

U nabavnu vrijednost uključuju se i svi zavisni troškovi nabave tog zemljišta, poput troškova odvjetničkih usluga te usluga javnoga bilježnika, ali i porez na promet nekretnina, kao i troškovi uređenja zemljišta.¹²

Budući da se ne troši te ima neograničen vijek trajanja, ova vrsta dugotrajne imovine ne podliježe amortizaciji. Zemljište se uvijek knjiži razdvojeno od građevinskog objekta koji je na zemljištu iako su nabavljeni zajedno.

2.2.1.2. Građevinski objekti

Građevinski se objekti prikazuju kao neto knjigovodstvena vrijednost objekata koji se koriste za obavljanje primarne djelatnosti poduzeća. Unutar ove stavke prikazuju se i strojevi koje je poduzeće nabavilo te poslovni prostori koje poduzeće iznajmljuje. Dakle, ovoj stavci ne pripadaju građevinski objekti koje poduzeće planira prodavati.¹³

Građevinski su objekti najviše značajan dio dugotrajne materijalne imovine te su ti objekti i prirodna bogatstva dugotrajna materijalna imovina.

„Sva ulaganja prilikom nabavljanja ovih objekata knjiže se na konto 025 – *Građevinski objekti u pripremi*.“ Njihova vrijednost prilikom njihove nabave određuje se u iznosu cijene kupnje tih objekata plus svih ostalih troškova kupnje. Nakon što se građevinski objekt prebaci u uporabu, konto 025 se prenosi na konto 020 – *Građevinski objekti*.¹⁴

2.2.1.3. Postrojenja i oprema

Postrojenja i oprema poduzeća odnose se na onu materijalnu imovinu koja se evidentira u posebnoj analitičkoj evidenciji, a vijek upotrebe je veći od godine dana i pojedinačna vrijednost je veća od 3.500,00 kuna.¹⁵

¹¹ Parać, B. (2008) *Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje*. Zagreb: M.E.P. Consult, str. 178.

¹² Ibid

¹³ Zaloker, D. (2015) Naknadna ulaganja u dugotrajnu materijalnu imovinu, *Financije, pravo i porezi*, br. 8/15., str. 49.

¹⁴ Belak, V. (2009) *Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine: prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci*. Zagreb: Belak Excellens d.o.o., str. 170.

¹⁵ Parać, B. (2008) *Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje*. Zagreb: M.E.P. Consult, str. 184.

Neto knjigovodstvena vrijednost postrojenja i opreme iskazuje se u posebnoj skupini, i to na način da, ako je vrijednost nabave do 3.500,00 kuna, iskazuju se kao sitni inventar, tj. kao kratkotrajna materijalna imovina.

„Svaka nabava postrojenja i opreme knjiži se na konto 025 – *Postrojenja i oprema u pripremi*, a njihova se vrijednost određuje iznosom cijene kupnje plus svi troškovi nastali tijekom kupnje.

Nakon što imovina prelazi u upotrebu, vrijednost se prenosi na konto 021– *Postrojenja i oprema*.“¹⁶

Nabavnu vrijednost postrojenja i opreme čine:¹⁷

- „troškovi kupnje,
- cijena kupnje,
- porez na promet nekretnina,
- prijevozni troškovi,
- troškovi osiguranja,
- troškovi montaže, ugradnje itd.“

2.2.1.4. Materijalna sredstva u pripremi

Materijalna sredstva u pripremu predstavljaju specifičnu stavku imovine koja odražava vrijednost svih ulaganja u imovinu, tj. dok se nabavlja. Dakle, ova stavka označava zatečena ulaganja u dugotrajnu materijalnu imovinu koja se nije nabavila sve do bilančnog datuma. Dakle, ta imovina još nije u funkciji za upotrebu i zbog toga se ne amortizira sve dok se ne stavi u uporabu.¹⁸

2.2.1.5. Stambene zgrade i stanovi

Ova računovodstvena stavka dugotrajne materijalne imovine obuhvaća vrijednost stambenih zgrada i stanova kao dio poslovne imovine poduzeća. Tom imovinom poduzeće ostvaruje prihode od najma ili ju koristi u svrhe reprezentacije.

¹⁶ Pervan, I. (2014) *MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema*. Split: Sveučilište u Splitu, str. 158.

¹⁷ Ibid, str. 159.

¹⁸ Pretnar Abičić, S. (2014) Računovodstvo nematerijalne imovine, *Financije, pravo i porezi*, br. 8/14., str. 35.

U slučajevima kada poduzeće gradi stanove pa ih prodaje, iskazuju se u vidu zaliha. Što se tiče knjiženja nabave ove vrste dugotrajne materijalne imovine, postupak je jednak kao i za sve druge grupe dugotrajne materijalne imovine.¹⁹

2.2.1.6. Predujmovi za dugotrajnu materijalnu imovinu

Stavka predujmova za dugotrajnu materijalnu imovinu podrazumijeva sve unaprijed plaćene iznose za nabavljanje dugotrajne materijalne imovine. Dakle, ovdje se radi o potraživanju imovine od onoga tko ju isporučuje, a to se potraživanje izražava u grupi dugotrajne materijalne imovine kako bi se lakše raspoznali struktura i status ukupne imovine.²⁰

2.2.1.7. Ostala dugotrajna materijalna imovina

U ostalu dugotrajnu imovinu ubrajaju se sve vrste dugotrajne imovine koje ne pripadaju niti jednoj od prethodno opisanih skupina.

Najčešće se radi o nekim specifičnim stavkama imovine, poput:²¹

- višegodišnji nasadi,
- umjetnička djela,
- osnovno stado itd.

2.2.2. Dugotrajna nematerijalna imovina

Za razliku od materijalne koja je opipljiva, nematerijalna imovina ne može se opipati, tj. nema fizičkog oblika. Naime, upotrebom nematerijalne imovine poduzeće ostvaruje prihode na temelju prava upotrebe, zaštite ili određenih beneficija.²²

¹⁹ Parać, B. (2008) *Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje*. Zagreb: M.E.P. Consult, str. 186.

²⁰ Ibid

²¹ Belak, V. (2009) *Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine: prema HSF/MSFI i novi računovodstveni postupci*. Zagreb: Belak Excellens d.o.o., str. 172.

²² Gadžo, S.(2015) Nematerijalna imovina multinacionalnih korporacija u kontekstu međunarodnog poreznog prava, *Zbornik PFZ*, 65, (5), str. 748.

Amortizacija nematerijalne imovine obavlja se u sklopu korisnog vijeka trajanja na način da se raspoređuje na obračunska razdoblja upotrebe. Osnovicu obračuna amortizacije nematerijalne imovine čini njena bruto knjigovodstvena vrijednost koja je ovisna o očekivanoj budućnoj dobiti.²³

U nematerijalnu imovinu uključuju se svi njeni nenovčani elementi, a nisu ni opipljivi.

Takve su stavke:²⁴

- osnivački izdaci,
- izdaci za istraživanje i razvoj,
- *goodwill*,
- prava (patenti, licencije, koncesije, franšize itd.) te
- predujmovi za dugotrajnu nematerijalnu imovinu.

Osnivački izdaci predstavljaju novčane izdatke koji se odnose na osnivanje poduzeća, poput: izdataka za osnovne dokumente poduzeća, odvjetničke usluge, troškove registriranja poduzeća, naknada za računovodstvene poslove itd.²⁵

Izdaci za istraživanje i razvoj uključuju sve izdatke koji se odnose na razvijanje projekata i proizvoda, postupaka i slično. Ulaganjem u razvijanje poduzeća omogućava se poboljšanje poslovanja te, pojedinačno proizvoda, postupaka ili procedura u poduzeću.²⁶

Goodwill označava veću vrijednost poduzeća koje ima zbog svojega ugleda, položaja na tržištu, zaposlenika i ostalih faktora. Ova se vrijednost odražava kao pozitivna razlika između vrijednosti poduzeća u cjelini i zbroja vrijednosti dijelova poduzeća. *Goodwill* označava vrijednost koja se ne može odvojiti od poduzeća te se ne može kupovati ni prodavati.²⁷

Vrijednost *goodwill* moguće je ostvariti samo prodajom poduzeća po cijeni većoj od njegove imovine.

Prava obuhvaćaju:²⁸

- patente,
- licencije,
- koncesije,

²³ Safret, M. (1997) *Knjigovodstvo s bilanciranjem 3*. Zagreb: Školska knjiga, str. 142.

²⁴ Parać, B. (2008) *Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje*. Zagreb: M.E.P. Consult, str. 173.

²⁵ Krvavica, A. (2007) *Abeceda računovodstva u teoriji i praksi*. Rijeka: Veleučilišta u Rijeci, str. 16.

²⁶ Ibid

²⁷ Ibid, str. 17.

²⁸ Gadžo, S. (2015) Nematerijalna imovina multinacionalnih korporacija u kontekstu međunarodnog poreznog prava, *Zbornik PFZ*, 65, (5), str. 748.

- franšize itd.

Patenti se odnose na prava poduzeća na korištenje i prodaju određenog proizvoda sa svrhom zaštite korištenja izuma novih proizvoda od strane drugih poduzeća.

Licencija predstavlja „kupnju prava na korištenje tehnologije, znanja, izuma ili zaštićenog prava“. ²⁹

Koncesija je „ugovorni pravni odnos kojim jedna strana ustupa drugoj strani neka dobra ili prava na ekonomsko korištenje. Za to pravo stjecatelj koncesije plaća određenu naknadu i upravo se ta naknada izražava kao vrijednosti nematerijalne imovine poduzeća.“

Franšiza se pojavljuje kada davatelj franšize) licencira svoje trgovačko ime i svoj način rada nekoj osobi ili grupi koja se obvezuje da će poslovati sukladno ugovoru o franšizi. Korisnik franšize ima obvezu plaćanja početne pristojbe te pristojbe za poslovanje za korištenje trgovačkog imena i načina rada tog poduzeća. ³⁰

2.2.3. Dugotrajna financijska imovina

Dugotrajnu financijsku imovinu čine sva ulaganja poduzeća sa svrhom ostvarivanja neke koristi u budućnosti. Ta je korist najčešće u obliku dobitka ili kamata, a očekivani je povrat u razdoblju dužem od jedne godine. ³¹

Ova vrsta dugotrajne imovine uključuje: ³²

- „udjele u povezanim društvima,
- zajmove povezanim društvima,
- sudjelujuće interese (participacije),
- ulaganja u dugoročne vrijednosne papire,
- dane kredite, depozite i kaucije,

²⁹ Gadžo, S.(2015) Nematerijalna imovina multinacionalnih korporacija u kontekstu međunarodnog poreznog prava, *Zbornik PFZ*, 65, (5), str. 748.

³⁰ Anthony, R. N., Reece, J. S. (2004) *Računovodstvo: Financijsko i upravljačko računovodstvo*. Zagreb: RRiF, str. 172.

³¹ Belak, V. (2006) *Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima*. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb, str. 292.

³² Parać, B. (2008) *Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje*. Zagreb: M.E.P. Consult, str. 187.

- otkupljene vlastite dionice te
- sva ostala dugoročna ulaganja“.

„Udjeli u povezanim društvima uključuju udjele u dionicama i kapitalu drugoga društva, a sudjelujući interesi (participacije) uključuju udjele u kapitalu ili dioničkom kapitalu drugoga društva. U dugoročne vrijednosne papire ubrajaju se: obveznice, mjenice, zadužnice itd., a dani dugoročni krediti, depoziti i kaucije mogu biti dani u poslovne banke ili neka druga društva.“³³

2.2.4. Dugotrajna potraživanja

Dugotrajna potraživanja spadaju u dugotrajnu imovinu, a odnose se na potraživanja poduzeća na temelju različitih poslovnih transakcija s dospijecom duljim od godine dana (od dana bilance).

Potraživanja se izražavaju sljedećim stavkama:³⁴

- „potraživanje od povezanih društava,
- potraživanje po osnovi prodaje na kredit te
- ostala potraživanja“.

Najčešće se radi o potraživanjima za neke prodane proizvode ili, pak, otkupu tuđih potraživanja te potraživanja za sredstva koja su dana u financijski *leasing*. U slučajevima ispravaka vrijednosti, dugoročna se potraživanja umanjuju za taj iznos.³⁵

2.3. Dugotrajna imovina prema MRS/MSFI

Međunarodni računovodstveni standardi (MRS) predstavlja grupu pravila kojima se prikazuju rezultati i sadržaj godišnjih izvještaja. Naime, ova se pravila konstantno šire s ciljem da se financijski izvještaji uspoređuju na međunarodnoj razini.³⁶

³³ Vinković Kravaica, A. Računovodstvo za poduzetnike, https://www.veleri.hr/files/datotekep/nastavni_materijali/k_poduzetnistvo_2/4%20-%20Imovina,%20dugovi%20i%20vl.kap_..pdf (pristup: 10.09.2021.)

³⁴ Ibid

³⁵ Parać, B. (2008) *Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje*. Zagreb: M.E.P. Consult, str. 189.

Za pravila MRS-a koristi se termin MSFI (*Međunarodni standardi financijskog izvještavanja*), a za ta je pravila nadležan Odbor za međunarodne računovodstvene standarde.
37

Uz pomoć pravila MRS-a želi se prvenstveno prikazati poduzeće s istinitog i realnog aspekta u tom razdoblju o kojemu se izvještava. Preko MRS-a se u većini poduzeća javlja potreba za njihovom primjenom, i to u propisanom izvještavanju na godišnjoj razini koje je potrebno provoditi prema pravilima MRS-a.

Prema MRS-u, dugotrajna imovina se dijeli na: ³⁸

- nekretnine, postrojenja i opremu (MRS 16),
- troškove posudbe (MRS 23),
- nematerijalnu imovinu (MRS 38),
- financijsku imovinu (MRS 39) te
- ulaganje u nekretnine (MRS 40).

MRS 16 ne primjenjuje se na: ³⁹

- „ulaganja u nekretnine (MRS 40),
- nekretnine, postrojenja i opremu koja se drži radi prodaje (MSFI 5),
- biološku imovinu povezanu s poljoprivrednim aktivnostima (MRS 41) te
- priznavanje i mjerenje imovine povezane s istraživanjem i procjenom (MSFI 6)“.

U MRS 23 spadaju razne kamate na prekoračenja na bankovnom računu, kratkoročne i dugoročne posudbe, amortizacija određenih pomoćnih troškova koji nastaju vezano za posudbu te financijski troškovi.

³⁶ Kontroling portal, <https://kontroling-portal.eu/leksikon-pojmova/poslovanje/58-medunarodni-racunovodstveni-standardi-mrs-msfi> (pristup: 16.09.2021.)

³⁷ Ibid

³⁸ Belak, V. (2009) *Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine: prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci*. Zagreb: Belak Excellens d.o.o., str. 55.

³⁹ Zaloker, D. (2015) Naknadna ulaganja u dugotrajnu materijalnu imovinu, *Financije, pravo i porezi*, br. 8/15., str. 49.

MRS 38 obuhvaća svu nematerijalnu imovinu osim *goodwill* koji nastaje kao kombinacija MSFI 3 i MRS 36.⁴⁰

Prema MRS 38 nematerijalna je imovina „svaka imovina koja nema opipljiva, tj. fizička obilježja.“⁴¹

MRS 39 ima za cilj priznavati i mjeriti financijsku imovinu, financijske obveze te ugovore o kupnji ili prodaji nefinancijske imovine.⁴²

MRS 40 obuhvaća ulaganja u nekretnine koja sadrže:⁴³

- zemljišta,
- zgrade ili
- dijelova zgrada ili oboje.

Navedene nekretnine vlasnik ima kako bi ostvario prihode od najma ili zbog rasta tržišne vrijednosti imovine ili, pak, oboje.

2.4. Godišnji popis dugotrajne imovine

Godišnji popis unutar poduzeća obavlja se sa svrhom utvrđivanja stvarnoga stanja imovine i obveza koje se potom usklađuje sa stanjem imovine i obveza u knjigama. Svako poduzeće mora popisati svu svoju imovinu i obveze te navesti vrijednosti svake stavke u količinskim te novčanim iznosima.

⁴⁰ Pretnar Abičić, S. (2014) Računovodstvo nematerijalne imovine, *Financije, pravo i porezi*, br. 8/14., str. 35.

⁴¹ Ibid

⁴² Pervan, I. (2017) *Financijska imovina: Priznavanje i mjerenje prema MRS-u 39 i MSFI 9*. Split: Sveučilište u Splitu, str. 3.

⁴³ Belak, V. (2009) *Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine: prema HSF/MSFI i novi računovodstveni postupci*. Zagreb: Belak Excellens d.o.o., str. 170.

Nakon što popiše navedeno, poduzeće mora uskladiti knjigovodstveno stanje, i to: ⁴⁴

- na početku poslovanja,
- na kraju poslovne godine,
- u slučajevima ikakvih promjena u statusu poduzeća,
- prilikom otvaranja postupka stečaja ili
- prilikom pokretanja likvidacije.

Ovaj se popis odvija u sljedećim fazama: ⁴⁵

1. utvrđivanje stvarnoga stanja imovine,
2. unošenjem stvarnog stanja (količina) u popisne liste,
3. unošenje cijena u popisne liste,
4. pregled knjigovodstvenog stanja te
5. utvrđivanje razlika

2.4.1. Godišnji popis dugotrajne materijalne imovine

Popisom dugotrajne materijalne imovine (nekretnina, postrojenja i opreme) poduzeće: ⁴⁶

- utvrđuje fizičko postojanje pojedine stavke imovine (brojanjem),
- provjerava vlasništvo te imovine,
- ispituje korisni vijek trajanja te amortizaciju te imovine,
- utvrđuje potrebe za smanjenjem ili uvećanjem vrijednosti imovine,
- provjerava ispravnost imovine te
- predlaže otpis imovine koja nije ispravna niti se više može koristiti.

Prilikom popisivanja dugotrajne materijalne imovine poduzeće mora popisati i investicije u tijeku kao i dane predujmove za nabavu imovine. Investicije u tijeku se popisuju na način da se provjeri dokumentacija i procjeni razina dovršenosti, a predujmovi se popisuju provjeravanjem ugovora i raznih dokumenata o isplatama. ⁴⁷

⁴⁴ Slovinac, I. (2016) Godišnji popis imovine i obveza kod poduzetnika, *Financije, pravo i porezi*, br. 11/16., str. 24 – 29.

⁴⁵ Ibid, str. 29.

⁴⁶ Švigir, A. (2006) Dugotrajna nematerijalna i materijalna imovina, *Financije i porezi* 5 (1.), str. 59 - 64.

⁴⁷ Ibid, str. 64.

2.4.2. Godišnji popis dugotrajne nematerijalne imovine

Budući da se dugotrajna nematerijalna imovina ne može vidjeti (nepostojanje fizičkog oblika), popisivanje ove vrste imovine provodi se uvidom u dokumentaciju (razne odluke, ugovori, računi itd.). Nakon provjere može se ustanoviti je li sva ta imovina evidentirana u knjigama sukladno pravilima.

Popisom dugotrajne nematerijalne imovine provjeravaju se:⁴⁸

- opravdanost i realnost njena iskazivanja u poslovnim knjigama,
- usklađenost analitičkog knjigovodstva s kontima glavne knjige,
- ispravnost obračuna amortizacije te
- potrebe umanjenja vrijednosti ove imovine.

2.4.3. Godišnji popis potraživanja i obveza

Popisivanje potraživanja i obveza može se obaviti temeljem usklađivanja salda potraživanja i obveza s drugim poslovnim partnerima (kupcima i dobavljačima). Navedeno se najčešće obavlja preko dostavljanja izvoda otvorenih stavaka.

Popisom potraživanja i obveza poduzeće utvrđuje:

- postoji li pravni temelj za svako potraživanje/obvezu,
- ispravnost utvrđenog potraživanja/obveze,
- istek roka naplate (potraživanja) i dospjeća (obveze),
- (ne)mogućnost naplate potraživanja, tj. podmirenja dospjelih obveza te
- razloge nemogućnosti naplate/plaćanja.

⁴⁸ Švigir, A. (2006) Dugotrajna nematerijalna i materijalna imovina, *Financije i porezi* 5 (1.), str. 59 - 64.

3. ANALIZA DUGOTRAJNE IMOVINE NA PRIMJERU PODUZEĆA BRODOSPLIT D.D.

Brodosplit d.d. je hrvatsko poduzeće koje ima dugogodišnju tradiciju na području brodogradnje u okvirima Republike Hrvatske, ali i šire. U prvom dijelu ovoga poglavlja prikazat će se opći podaci o poduzeću s naglaskom na vlasničku strukturu, temeljne djelatnosti i poslovanje u razdoblju od 4 godine (od 2016. do 2019. godine), a u drugome će se dijelu prikazati analiza dugotrajne imovine u istom razdoblju.

3.1. Općenito o poduzeću

Brodosplit d.d. je brodograđevna industrija Split d.d., kao član DIV grupacije, jedno je od najpoznatijih europskih brodogradilišta osnovano 1922. godine nastalo udruživanjem nekoliko manjih splitskih brodogradilišta. Osnovna djelatnost poduzeća je gradnja brodova i plutajućih objekata. Brodosplit d.d. uključen je u inozemni projekt izgradnje brane s ciljem zaštite lagune grada Venecije od visokih plima. Ovo poduzeće od 2013. godine ima vlastite flote brodova, a u 2020. godini poduzeće je imalo ukupno 106 zaposlenika. Brodosplit d.d. u svom poslovanju vodi računa o gospodarskim, ali i ostalim društvenim i okolišnim čimbenicima.⁴⁹

Slika 2. Logo poduzeća Brodosplita d.d.

Izvor: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, <https://tehnika.lzmk.hr/brodosplit-d-d/> (pristup: 11.09.2021.)

⁴⁹ Brodosplit d.d. – o nama, <https://www.brodosplit.hr/hr/brodosplit/o-nama/> (pristup: 10.09.2021.)

3.1.1. Vlasnička struktura

Poslovanje Brodosplita d.d. temelji se na načelu transparentnosti i dostupnosti podataka što podrazumijeva sastavljanje i objavu godišnjih financijskih izvješća.⁵⁰

Temeljni kapital ovoga poduzeća iznosi 535.466.220,00 kuna, a podijeljen je na ukupno 8.924.437 dionica nominalne vrijednosti u pojedinačnom iznosu od 60,00 kuna.⁵¹

Glavni dioničari ovoga poduzeća su:⁵²

- DIV Brodogradnja d.o.o. (99,83%),
- HGK (0,13%) te
- fizičke osobe (0,04%).

3.1.2. Povijest poduzeća

Najstarije splitsko brodogradilište potječe iz 1831. godine, a radi se o škveru „Koščina“. Godine 1893. osniva se škver „Ivanko“, ali se s prvim svjetskim ratom smanjila i djelatnost brodogradilišta. 1922. godine osnovano je poduzeće „Marjan“, a potom i niz drugih manjih brodogradilišta.⁵³

„Jugoslavensko društvo za izradu i opravku brodova“ kupuje 1931. poduzeće „Marjan“ i brodogradilište „Jug“. Novoosnovana tvrtka u prvoj godini poslovanja bilježila je popravke 53 parobroda, 2 jedrenjaka i 3 čamca, započeta je gradnja dvaju navoza te nekoliko radionica. Tvrtka 1932. mijenja naziv u Brodogradilište „Split“, a već sljedeće godine bilježi se i prva novogradnja za Kraljevsku mornaricu. 1936. godine započinje novo razdoblje splitskog Brodogradilišta kada je počela proizvodnja željeznih brodova po suvremenoj tehnologiji.⁵⁴

⁵⁰ Osnovni podaci poduzeća Brodosplit d.d.: sjedište – Split, Put Supavla 21; osnovna djelatnost – gradnja brodova i plutajućih objekata; pravni oblik – dioničko društvo; OIB - 1855690552; MBS – 060175040; registarski sud – Trgovački sud u Splitu; temeljni kapital – 535.466.220,00 kn; godina osnivanja – 1922.; dionice – 8.924.437 dionica nominalne vrijednosti 60,00 kn
(prema: <https://www.brodosplit.hr/hr/brodosplit/kontakt/>).

⁵¹ Brodosplit d.d. – o nama, <https://www.brodosplit.hr/hr/brodosplit/o-nama/> (pristup: 10.09.2021.)

⁵² Brodosplit d.d. – dioničari, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/brodosplit/Detaljno/52535> (pristup: 10.09.2021.)

⁵³ Brodosplit d.d. – povijest, <https://www.brodosplit.hr/hr/brodosplit/povijest-splitske-brodogradnje/> (pristup: 10.09.2021.)

⁵⁴ Ibid

Nakon Drugog svjetskog rata podignuta je Brodograđevna industrija „Split“ – Brodosplit. U zadnjih 70 godina Brodosplit je isporučio preko 450 brodova nosivosti od preko 10 milijuna tona.⁵⁵

Slika 3. Brodosplit d.d. nekada

Izvor: Brodosplit d.d. – povijest, <https://www.brodosplit.hr/hr/brodosplit/povijest-splitske-brodogradnje/> (pristup: 10.09.2021.)

Čak 80% proizvodnje poduzeća Brodosplit d.d. otpada na inozemne naručitelje. Brodovi „Brodosplita“ bilježe brojna priznanja te glase za najbolje projekte u svojim kategorijama. „Brodosplit“ se danas ističe asortimanom visoke kvalitete što ga čini svjetski priznatim brodogradilištem.⁵⁶

⁵⁵ Brodosplit d.d. – povijest, <https://www.brodosplit.hr/hr/brodosplit/povijest-splitske-brodogradnje/> (pristup: 10.09.2021.)

⁵⁶ Ibid

Slika 4. Brodosplit d.d. danas

Izvor: Autopress, <https://www.autopress.hr/zeleni-smrdljivi-amonijak-mogao-bi-bit-gorivo-za-velike-brodove-buducnosti/> (pristup: 10.09.2021.)

3.1.3. Temeljne djelatnosti

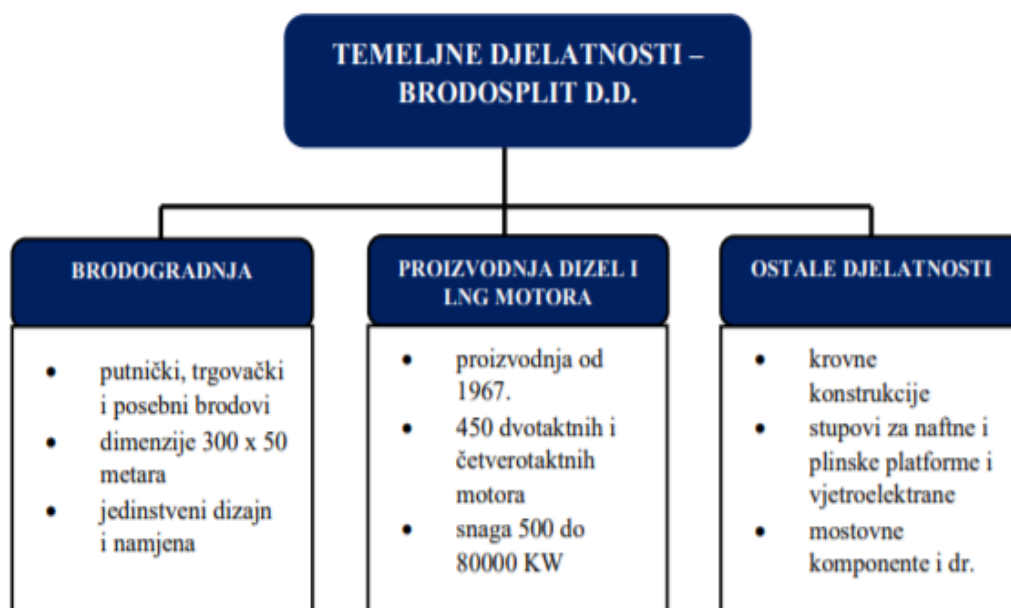
Osnovna djelatnost poduzeća Brodosplit d.d. je gradnja brodova i plutajućih objekata što u konkretnom slučaju uključuje gradnju svih tipova putničkih i trgovačkih brodova, jednog dijela brodova specijalne namjene, proizvodnju dizelskih i LNG motora izrada, ali i ostale djelatnosti koje podrazumijevaju izradu čeličnih konstrukcija široke primjene.⁵⁷

Ovo se poduzeće bavi i strojnom obradom, detaljnim uređivanjem interijera brodova, izgradnjom mostova, silosa za cementare i generatora vrućega plina, a sve se provjerava u laboratoriju Brodosplit-Laboratorij d.o.o. koji je priznat kao Ispitni laboratorij.⁵⁸

⁵⁷ Brodosplit d.d. – proizvodi, <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/> (pristup: 11.09.2021.)

⁵⁸ Brodosplit-Laboratorij d.o.o., <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/brodosplit-laboratorij/> (pristup: 11.09.2021.)

Slika 5. Temeljne djelatnosti poduzeća Brodosplit d.d.

Izvor: Brodosplit d.d. – proizvodi, <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/> (pristup: 11.09.2021.)

Radionice Brodosplita protežu se na površini od 560 tisuća četvornih metara gdje ima četiri navoza, brojne strojeve, opremu i sredstva za izgradnju brodova dimenzija do 300 metara dužine i 50 metara širine.⁵⁹

Brodosplit d.d., osim što proizvodi standardne brodove, proizvodi i brodove posebne namjene za naručitelje.

Tako se ističu četiri broda za prijevoz putnika i automobila:⁶⁰

- Feriboti,
- Piana,
- Ropax te
- Orange Star.

Najpriznatiji brodovi poduzeća Brodosplit d.d. zadnjih godina bili su tankeri za prijevoz naftnih proizvoda, a danas se najviše grade brodovi za turističku i putničku namjenu.⁶¹

⁵⁹ Brodosplit d.d. – proizvodnja dizel i LNG motora, <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/proizvodnja-dizel-i-lng-motora/> (pristup: 11.09.2021.)

⁶⁰ Ibid

Poduzeće Brodosplit d.d. poznato je po proizvodnji dizel i LNG motora , od kojih su najpoznatiji suvremeni sporohodni i četverotaktni dizelski motori po licenci MAN Diesel i Turbo (MDT).⁶²

Proizvodnja motora započela je 1967. izgradnjom nove proizvodne hale, a potom i kupnjom licence za gradnju dizel motora s njemačkom tvrtkom MAN. Tvornica dizel motora (TDM) je danas u sastavu MAN grupe te je vodeći proizvođač dvotaktnih i četverotaktnih motora u rasponu snaga od 500 KW do 85000 KW koji se koriste u brodovima, ali i za stacionarna postrojenja. Ovo je poduzeće prvi motor proizvelo početkom 1980-ih godina, a do danas je proizvedeno više od 450 motora. Osim proizvodnje motora, vrši se djelatnost servisiranja motora. Na godišnjoj razini, maksimalna snaga proizvodnje iznosi oko 150.000 KW, a ukupni godišnji kapacitet je do 15 dvotaktnih i 40 četverotaktnih motora.⁶³

Slika 6. Proizvodnja dizel i LNG motora u poduzeću Brodosplit d.d.

Izvor: Brodosplit d.d. – proizvodnja dizel i LNG motora, <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/proizvodnja-dizel-i-lng-motora/> (pristup: 11.09.2021.)

Brodosplit d.d. proizvodi čitav niz metalnih konstrukcija pa i krovne konstrukcije za sportske dvorane, stupove za naftne i plinske platforme, dizalice te čelične stupove za elektrane itd.

⁶¹ Brodosplit d.d. – proizvodi, <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/> (pristup: 11.09.2021.)

⁶² Brodosplit d.d. – proizvodnja dizel i LNG motora, <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/proizvodnja-dizel-i-lng-motora/> (pristup: 11.09.2021.)

⁶³ Ibid

Najpoznatija krovna konstrukcija Brodosplita d.d. je krovnište Spaladium Arene koje je izrađeno 2009. godine od visokočvrstog čelika.⁶⁴

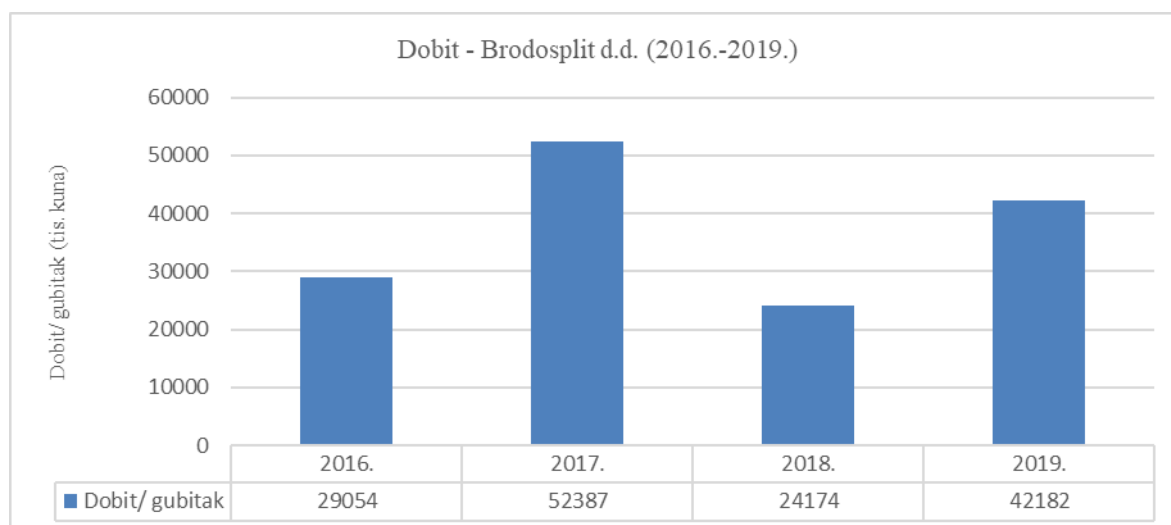
Također, Brodosplit d.d. je 2013. godine izradio nosače za most Drava te je 2018. godine povezo dvije obale mostom Čiovo kod Trogira.⁶⁵

Na polju obnovljivih izvora energije, Brodosplit sudjeluje u projektu izgradnje Vjetroelektrane Kupres sa neto godišnjom proizvodnjom od 135 GWh dok je zajamčena cijena za povlaštene proizvođače 75 EUR/ MWh.⁶⁶

3.1.4. Poslovni rezultati

Kako bi se uvidjelo stanje poduzeća vezano za njegove poslovne rezultate, u nastavku se prikazuje dobit ovoga poduzeća u razdoblju od 2016. do 2019. godine (grafikon 1.).

Grafikon 1. Neto dobit poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 2016. do 2019. godine

Izvor: Konsolidirani financijski izvještaj 2019.

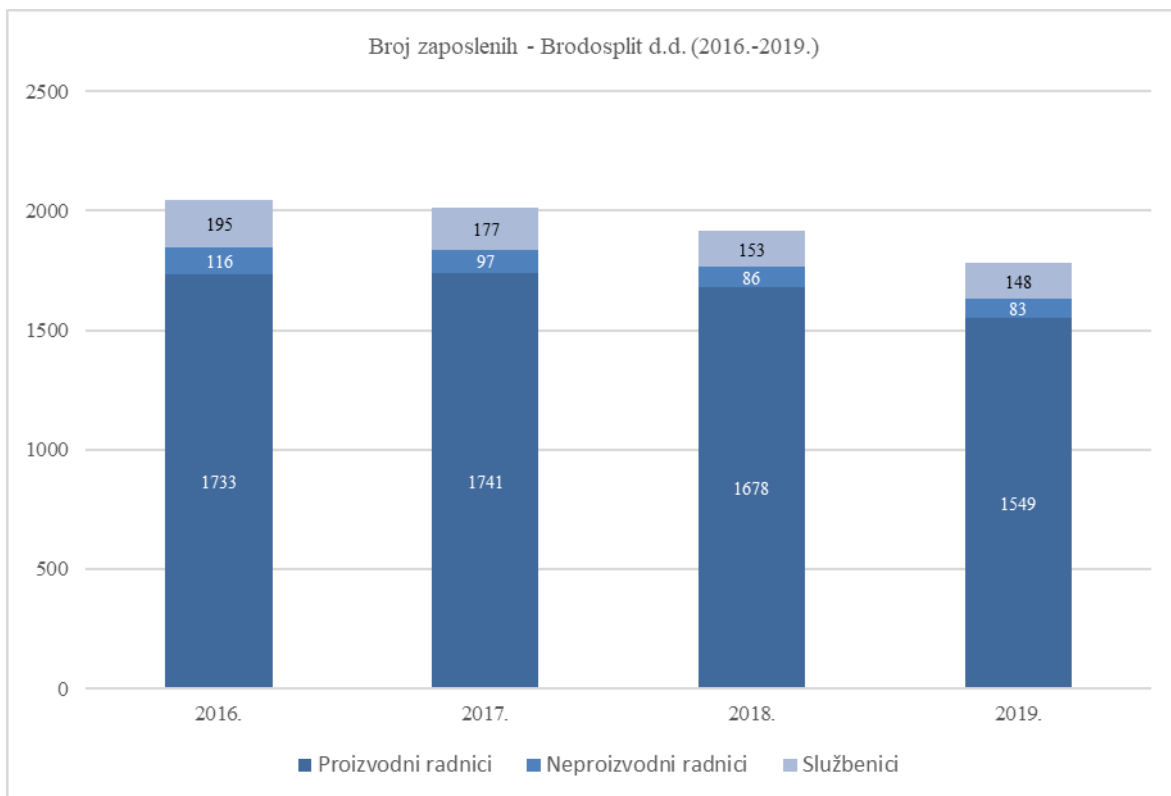
⁶⁴ Brodosplit d.d. – krovne konstrukcije, Brodosplit d.d. – proizvodnja dizel i LNG motora, <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/proizvodnja-dizel-i-lng-motora/> (pristup: 11.09.2021.) (pristup: 11.09.2021.)

⁶⁵ Brodosplit d.d. – mostovi, <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/mostovi/> (pristup: 11.09.2021.)

⁶⁶ Brodosplit d.d. – obnovljivi izvori energije, <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/obnovljivi-izvori-energije/> (pristup: 11.09.2021.)

Iz ovog se grafikona može vidjeti kako je poduzeće u sve četiri godine ostvarilo dobit, ali je ta dobit bila najveća 2017. godine. Vidljive su i oscilacije, tj. nakon velikog rasta dobiti u 2017. u odnosu na 2016. godinu, 2018. se ta dobit smanjuje za dvostruko nego u 2017. godini te u 2019. godini opet raste. Međutim, najvažnije je da je dobit stalno prisutna (nema gubitka). Nakon dobiti, prikazat će se kretanje broja zaposlenih u ovom poduzeću u navedenom vremenskom razdoblju.

Grafikon 2. Broj zaposlenih poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 2016. do 2019. godine

Izvor: vlastita izrada autora, prema: Konsolidirani financijski izvještaj 2019.

Iz grafikona 2. je vidljivo kako je broj zaposlenika u razdoblju od 2016. do 2019. godine konstantno padao. Ukoliko se promotre zaposlenici po vrsti, vidljivo je da je najveće smanjenje zaposlenika zabilježeno kod neproizvodnih radnika (oko 28%) nakon čega slijede službenici te proizvodni radnici kojih je manje za 24%, tj. za 11%.

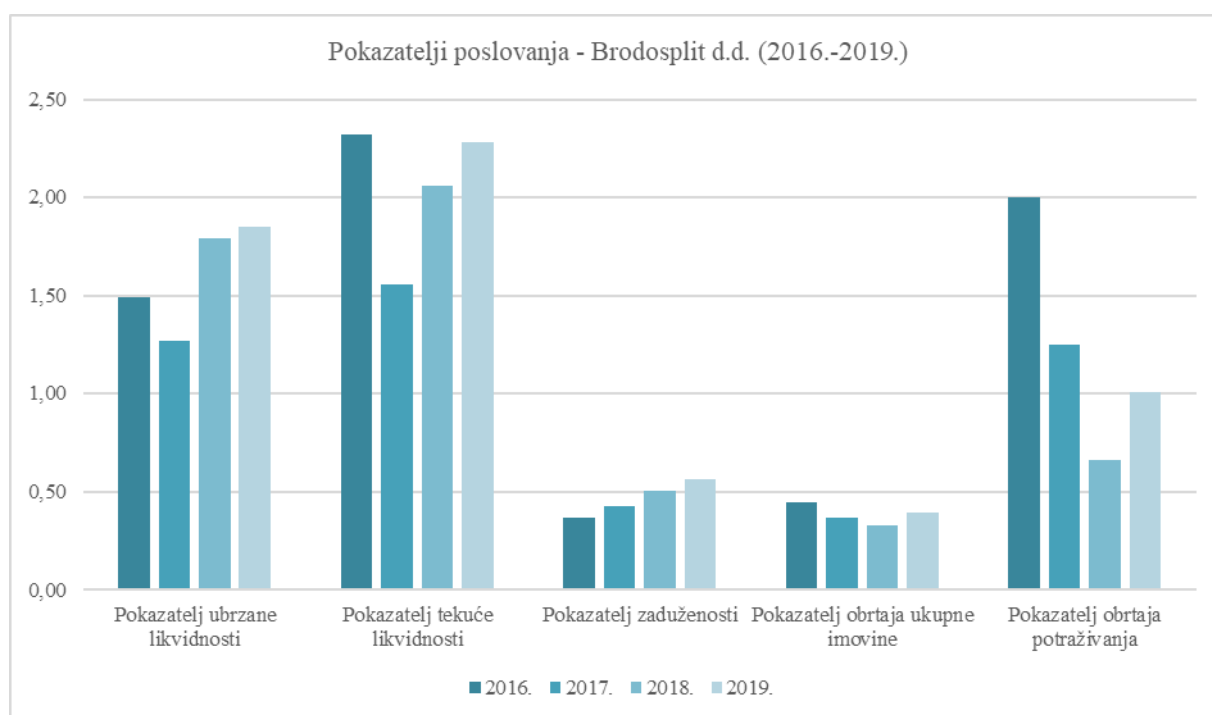
Tablicom 1. i grafikonom 3. prikazat će se najvažniji financijski pokazatelji ovog poduzeća u navedenom razdoblju.

Tablica 1. Financijski pokazatelji poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 2016. do 2019. godine

FINANCIJSKI POKAZATELJI					
Godina	Pokazatelj ubrzane likvidnosti	Pokazatelj tekuće likvidnosti	Pokazatelj zaduženosti	Pokazatelj obrtaja ukupne imovine	Pokazatelj obrtaja potraživanja
2016.	1,49	2,32	0,37	0,44	2,00
2017.	1,27	1,55	0,43	0,36	1,25
2018.	1,79	2,06	0,51	0,33	0,66
2019.	1,85	2,28	0,56	0,40	1,01

Izvor: vlastiti izračun autora, prema: Konsolidirani financijski izvještaj 2019.

Grafikon 3. Financijski pokazatelji poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 2016. do 2019. godine

Izvor: vlastiti izračun autora, prema: Konsolidirani financijski izvještaj 2019.

Iz prethodne tablice i grafikona može se vidjeti kako je poduzeće Brodosplit d.d. kroz sve četiri godine likvidno jer je pokazatelj ubrzane likvidnosti veći od 1. Točnije, ovo je poduzeće u promatranom razdoblju bilo sposobno da kroz novac i potraživanja podmiriti svoje kratkoročne obveze. Također, u navedenom periodu poduzeće ima povoljan pokazatelj tekuće likvidnosti što je dokaz da je moglo svojom kratkotrajnom imovinom podmirivati svoje kratkoročne obveze. Važno je primijetiti da je ovaj pokazatelj najveći u 2019. godini. Pokazatelj zaduženosti konstantno raste što nije povoljno jer znači da poduzeće sve više svoje imovine financira iz tuđih izvora. Pokazatelj obrtaja ukupne imovine varira, a u 2019. godini je iznosio 0,40 što znači da je poduzeća trebalo više od godinu dana da obrne ukupnu imovinu. Pokazatelj obrtaja potraživanja također varira, a u posljednjoj godini promatranja iznosi 1,01 što ukazuje na to da su se potraživanja obrnula jedanput u godini dana.

3.2. Analiza dugotrajne imovine poduzeća

U ovom će se poglavlju prikazati stanje dugotrajne imovine poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 2016. do 2019. godine (na zadnji dan godine).

Tablica 2. Dugotrajna imovina poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 2016. do 2019. godine

DUGOTRAJNA IMOVINA				
STAVKA/GODINA	2016.	2017.	2018.	2019.
Nematerijalna imovina	13.969	15.219	14.162	36.365
Nekretnine, postrojenja i oprema	682.013	838.936	857.322	1.256.701
Imovina s pravom korištenja	/	/	/	11.448
Ulaganja u nekretnine	4.472	4.447	4.275	3.356
Dugotrajna ulaganja	343	380	394	427
Ulaganja u zajedničke pothvate	11.960	14.383	14.996	15.854
Dugotrajna potraživanja	36.478	13.839	6.985	5.423
UKUPNO	749.293	887.204	898.134	1.329.754

Izvor: Konsolidirani financijski izvještaj 2019.

Iz ove se tablice može vidjeti kako je nematerijalna imovina u 2017. godini bila veća nego u 2016., a potom je u 2018. godini došlo do laganog pada. Međutim, nakon toga, od 2019. godine ova je imovina uvelike porasla. Poduzeće Brodosplit d.d. ima sve više i više nekretnina, postrojenja i opreme te je u 2019. godini postiglo porast od 100% u odnosu na 2016. godinu. Imovine s pravom korištenja ovo poduzeće nije imalo sve do 2019. godine kada njena vrijednost iznosi 11.448 kuna. Što se tiče ulaganja u nekretnine, u promatranom razdoblju se polagano smanjuju, ali zato dugotrajna ulaganja rastu. Ulaganja u zajedničke pothvate bilježe rast u promatranom razdoblju, dok dugotrajna potraživanja bilježe pad, i to dosta veliki. Ukupna dugotrajna imovina ovog poduzeća iz godine u godinu raste, a najviše se povećala 2019. godine. Navedeno je svakako znak da poduzeće vrlo uspješno posluje zbog čega mu je potrebna nova imovina za rad. Sljedeća tablica prikazuje nabavne vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme ovoga poduzeća u razdoblju od 01.01.2016. do 31.12.2017. godine.

Tablica 3. Nabavne vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 01.01.2016. do 31.12.2017. godine

<i>(u tisućama kuna)</i>	Zemljišta	Građevinski objekti	Ulaganja u tuđu imovinu	Postrojenja i oprema	Alati, namještaj i vozila	Brodovi	Ostala oprema	Imovina u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost ili procjena									
Na dan 1.1.2016.	250	19.759	110.844	218.466	221.228	-	342	150.267	721.156
Nabavke	-	-	-	-	-	-	-	69.943	69.943
Prijenos	-	-	5.384	2.727	2.016	108.148	-	(118.275)	-
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	-	(12.750)	(12.750)
Prodaja	-	-	-	(329)	-	-	-	-	(329)
Umanjenje vrijednosti	(2)	-	(3)	(84)	(345)	-	(3)	-	(437)
Revalorizacija	-	(167)	142	3.028	3.416	-	-	-	6.419
Na dan 31.12.2016.	248	19.592	116.367	223.808	226.315	108.148	339	89.185	784.002
Na dan 1.1.2017.	248	19.592	116.367	223.808	226.315	108.148	339	89.185	784.002
Nabavke	-	-	-	-	-	-	-	47.173	47.173
Prijenos s zaliha	-	-	-	-	-	-	-	96.649	96.649
Prijenos	-	(26)	915	3.098	2.181	(11.441)	108	5.165	-
Prodaja	-	-	-	(987)	(458)	-	-	-	(1.445)
Umanjenje vrijednosti	-	(27)	-	(71)	(22)	-	-	-	(120)
Revalorizacija	-	1.198	5.838	2.815	6.518	37.453	-	-	53.822
Na dan 31.12.2017.	248	20.737	123.120	228.663	234.534	134.160	447	238.172	980.081
Akumulirana amortizacija									
Na dan 1.1.2016.	-	541	5.696	35.713	28.167	-	-	-	70.117
Trošak za godinu	-	276	1.337	14.104	14.288	1.869	-	-	31.874
Prodaja	-	-	-	(2)	-	-	-	-	(2)
Na dan 31.12.2016.	-	817	7.033	49.815	42.455	1.869	-	-	101.989
Na dan 1.1.2017.	-	817	7.033	49.815	42.455	1.869	-	-	101.989
Trošak za godinu	-	275	7.168	12.726	15.464	4.549	-	-	40.182
Prodaja	-	-	-	(775)	(251)	-	-	-	(1.026)
Na dan 31.12.2017.	-	1.092	14.201	61.766	57.668	6.418	-	-	141.145
Neto knjigovodstvena vrijednost									
Na dan 31.12.2016.	248	18.775	109.334	173.993	183.860	106.279	339	89.185	682.013
Na dan 31.12.2017.	248	19.645	108.919	166.897	176.866	127.742	447	238.172	838.936

Izvor: Konsolidirani financijski izvještaj 2017.

Iz prethodne je tablice vidljivo kako nabavna vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme ovoga poduzeća raste u promatranom razdoblju. Također, isto vrijedi i za knjigovodstvenu vrijednost. Sljedeća tablica prikazuje nabavne vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme ovoga poduzeća u razdoblju od 01.01.2018. do 31.12.2019. godine.

Tablica 4. Nabavne vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 01.01.2018. do 31.12.2019. godine

<i>(u tisućama kuna)</i>	Zemljišta	Građevinski objekti	Ulaganja u tuđu imovinu	Postrojenja i oprema	Alati, namještaj i vozila	Brodovi	Ostala oprema	Imovina u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost ili procjena									
Na dan 1.1.2018.	248	20.737	123.120	228.663	234.534	134.160	447	238.172	980.081
Nabavke	-	218	1.249	862	8.042	7.728	-	43.457	61.556
Prijenos	-	24	332	(2.168)	2.931	44.953	-	(46.072)	-
Prodaja	-	-	-	(34)	(7140)	-	-	(11)	(7.185)
Na dan 31.12.2018.	248	20.979	124.701	227.323	238.367	186.841	447	235.546	1.034.452
Na dan 1.1.2019.	248	20.979	124.701	227.323	238.367	186.841	447	235.546	1.034.452
Nabavke	-	15	-	552	1.112	25.413	67	59.683	86.842
Prijenos	-	-	-	131	138	47.336	31	(47.636)	-
Prijenos sa zalih nedovršene proizvodnje	-	-	-	-	-	-	-	511.376	511.376
Prijenos na imovinu namijenjenu prodaji (bilješka 20)	-	-	-	(5.924)	(16.356)	-	-	-	(22.280)
Smanjenje revalorizacije	-	(13)	-	(36.924)	(56.273)	-	-	-	(93.210)
Prodaja i rashod	-	(8)	-	(42.238)	(4.357)	(16.208)	-	-	(62.811)
Na dan 31.12.2019.	248	20.973	124.701	142.920	162.631	243.382	545	758.969	1.454.369
Akumulirana amortizacija									
Na dan 1.1.2018.	-	1.092	14.201	61.766	57.668	6.418	-	-	141.145
Trošak za godinu	-	298	7.599	11.797	15.709	626	-	-	36.029
Prodaja	-	-	-	-	(44)	-	-	-	(44)
Na dan 31.12.2018.	-	1.390	21.800	73.563	73.333	7.044	-	-	177.130
Na dan 1.1.2019.	-	1.390	21.800	73.563	73.333	7.044	-	-	177.130
Trošak za godinu	-	307	7.717	6.271	6.109	6.757	-	-	27.161
Prodaja i rashod	-	-	-	(437)	(350)	(5.836)	-	-	(6.623)
Na dan 31.12.2019.	-	1.697	29.517	79.397	79.092	7.965	-	-	197.668
Neto knjigovodstvena vrijednost									
Na dan 31.12.2018.	248	19.589	102.901	153.760	165.034	179.797	447	235.546	857.322
Na dan 31.12.2019.	248	19.276	95.184	63.523	83.539	235.417	545	758.969	1.256.701

Izvor: Konsolidirani financijski izvještaj 2019.

Iz ove je tablice vidljivo kako nabavna vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme ovoga poduzeća raste u promatranom razdoblju, a isto vrijedi i za knjigovodstvenu vrijednost.

Sljedeće tablice prikazuju ulaganja u nekretnine u razdoblju od 01.01.2016. do 31.12.2017. (tablica 5.) te u razdoblju od 01.01.2018. do 31.12.2019. godine (tablica 6.).

Tablica 5. Ulaganja u nekretnine poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 01.01.2016. do 31.12.2017. godine

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ulaganje u nekretnine
Nabavna ili procijenjena vrijednost	
Na dan 01.01.2016	5.751
Revalorizacija	(717)
Na dan 31.12.2016	5.034
Na dan 01.01.2017	5.034
Revalorizacija	141
Na dan 31.12.2017	5.175
Akumulirana amortizacija	
Na dan 01.01.2016.	370
Trošak za godinu	192
Na dan 31.12.2016.	562
Na dan 01.01.2017.	562
Trošak za godinu	166
Na dan 31.12.2017.	728
Neto knjigovodstvena vrijednost	
Na dan 31.12.2016.	4.472
Na dan 31.12.2017.	4.447

Izvor: Konsolidirani financijski izvještaj 2017.

Iz ove se tablice može vidjeti kako se ulaganja u nekretnine ovoga poduzeća smanjuju sa 5.751.000 kuna (na početku 2016. godine) na 5.175.000 kuna (na dan 31.12.2017. godine). Akumulirana amortizacija je u 2016. godini iznosila 192.000 kuna, a u 2017. 166.000 kuna te se je neto knjigovodstvena vrijednost ulaganja u nekretnine smanjila sa 4.472.000 na 4.447.000 kuna.

31.12.2018. godine ovo je poduzeće prodalo Div Grupi d.o.o. Zalog na osnovi sudužništva prema kreditima matičnoga društva, i to u iznosu od 508.664.000 kuna.⁶⁷

⁶⁷ Konsolidirani financijski izvještaj 2019.

Tablica 6. Ulaganja u nekretnine poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 01.01.2018. do 31.12.2019. godine

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ulaganje u nekretnine
Nabavna ili procijenjena vrijednost	
Na dan 01.01.2018.	5.174
Na dan 31.12.2018.	5.174
Na dan 01.01.2019.	5.174
Prodaja	(592)
Na dan 31.12.2019.	4.582
Akumulirana amortizacija	
Na dan 01.01.2018.	728
Trošak za godinu	171
Na dan 31.12.2018.	899
Na dan 01.01.2019.	899
Trošak za godinu	171
Prodaja	(24)
Na dan 31.12.2019.	1.046
Neto knjigovodstvena vrijednost	
Na dan 01.01.2018.	4.446
Na dan 31.12.2018.	4.275
Na dan 01.01.2019.	4.275
Na dan 31.12.2019.	3.536

Izvor: Konsolidirani financijski izvještaj 2019.

Iz ove se tablice može vidjeti kako su se ulaganja u nekretnine smanjila zbog prethodno navedene prodaje te je i neto knjigovodstvena vrijednost ulaganja pala sa 4.446.000 (na dan 01.01.2018.) na 3.536.000 kuna (na dan 31.12.2019. godine).

Sljedeće tablice prikazuju kretanje dugotrajnih potraživanja poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 01.01.2016. do 31.12.2019. godine.

Tablica 7. Dugotrajna potraživanja poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 01.01.2016. do 31.12.2017. godine

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Potraživanja za kredite zaposlenima (i)	7.648	9.772
Depoziti (ii)	1.636	20.188
Ostala potraživanja (iii)	4.555	6.518
	13.839	36.478

- (i) Kamatna stopa na kredite zaposlenima iznosi 1%-2%. Potraživanja su diskontirana stopom od 4,14%.
- (ii) Depoziti su oročeni na rok od 3 do 4 godine. Tijekom godine efektivne kamatne stope na depozite bile su od 0,05% do 0,1%. Depoziti su dani kao osiguranje kredita za matično društvo u iznosu od 18.547 tisuća kuna te za osiguranje za dobro izvršenje ugovora u iznosu od 1.584 tisuće kuna.
- (iii) Ostala potraživanja u iznosu 4.555 tisuća kn odnose se na potraživanje od kupca Fincantieri S.P.A. za isporuku sekcija broda. Navedeno potraživanje dospijeva u 2019. godini.

Izvor: Konsolidirani financijski izvještaj 2017.

Tablica 8. Dugotrajna potraživanja poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 01.01.2018. do 31.12.2019. godine

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Potraživanja za kredite zaposlenima (i)	3.813	5.393
Depoziti (ii)	1.610	1.592
	5.423	6.985

- (i) Kamatna stopa na kredite zaposlenima iznosi 1%-2%. Potraživanja su diskontirana stopom od 4,14%.
- (ii) Depoziti su oročeni na rok od 1 do 2 godine. Tijekom godine efektivne kamatne stope na depozite bile su od 0,05% do 0,1%.

Izvor: Konsolidirani financijski izvještaj 2019.

Na temelju prikazanih tablica može se zaključiti kako su dugotrajna potraživanja naglo pala u 2017. u odnosu na 2016. godinu. Zatim, u 2018. godini se i dalje nastavlja pad, ali u 2019. godini ova potraživanja opet rastu.

Iz svega prethodno prikazanoga može se zaključiti kako poduzeće Brodosplit d.d. ima iznimno raznoliku dugotrajnu imovinu koju konstantno povećava i modernizira.

4. ZAKLJUČAK

Dugotrajna imovina predstavlja dio imovine koji se pretvara u novčani oblik u razdoblju dužem od jedne godine, a obuhvaća sva trajna sredstva u poduzeća koja je moguće unovčiti.

Dugotrajna imovina može biti: materijalna, nematerijalna, financijska ili potraživanja. U dugotrajnu materijalnu imovinu ubraja se sva imovina koju poduzeće ima za korištenje u proizvodnji proizvoda, iznajmljivanje nekome drugome ili, pak, u administrativne svrhe. Za razliku od materijalne koja je opipljiva, nematerijalna imovina ne može se opipati, tj. nema fizičkog oblika. Naime, upotrebom nematerijalne imovine poduzeće ostvaruje prihode na temelju prava upotrebe, zaštite ili određenih beneficija. Dugotrajnu financijsku imovinu čine sva ulaganja poduzeća sa svrhom ostvarivanja neke koristi u budućnosti. Ta je korist najčešće neki dobitak ili kamate, a očekivani je povrat u razdoblju dužem od jedne godine. Dugotrajna se potraživanja odnose na potraživanja poduzeća na temelju različitih poslovnih transakcija s dospijecom duljim od godine dana (od dana bilance).

Iz ovog se završnoga rada može zaključiti kako je dugotrajna imovina iznimno važna za svako poduzeće pa tako i Brodosplit d.d. koje se proučavalo. Naime, u radu je prikazana dugotrajna imovina ovoga poduzeća u razdoblju od 2016. do 2019. godine. Iako ulaganja u nekretnine i dugotrajna potraživanja u promatranom razdoblju padaju, dugotrajna ulaganja te nekretnine, postrojenja i oprema rastu što rezultira porastom ukupne nematerijalne imovine. I svih dobivenih rezultata vidljivo je kako promatrano poduzeće ima sve više dugotrajne imovine što se, pak, može potkrijepiti i činjenicom da ostvaruje sve bolje poslovne rezultate, tj. sve veću dobit, a zasigurno će ti rezultati, kao i vrijednost dugotrajne imovine, u budućnosti biti još i bolji, tj. veći.

LITERATURA

1. Anthony, R. N., Reece, J. S. (2004) Računovodstvo: Financijsko i upravljačko računovodstvo. Zagreb: RRiF, str. 172.
2. Belak, V. (2006) Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb, str. 85 – 292.
3. Belak, V. (2009) Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine: prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci. Zagreb: Belak Excellens d.o.o., str. 55 – 172.
4. Brodosplit d.d. – o nama, <https://www.brodosplit.hr/hr/brodosplit/o-nama/> (pristup: 10.09.2021.)
5. Brodosplit d.d. – dioničari, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/brodosplit/Detaljno/52535> (pristup: 10.09.2021.)
6. Brodosplit d.d. – krovne konstrukcije, Brodosplit d.d. – proizvodnja dizel i LNG motora, <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/proizvodnja-dizel-i-lng-motora/> (pristup: 11.09.2021.) (pristup: 11.09.2021.)
7. Brodosplit d.d. – mostovi, <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/mostovi/> (pristup: 11.09.2021.)
8. Brodosplit d.d. – obnovljivi izvori energije, <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/obnovljivi-izvori-energije/> (pristup: 11.09.2021.)
9. Brodosplit d.d. – povijest, <https://www.brodosplit.hr/hr/brodosplit/povijest-splitske-brodogradnje/> (pristup: 10.09.2021.)
10. Brodosplit d.d. – proizvodi, <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/> (pristup: 11.09.2021.)
11. Brodosplit d.d. – proizvodnja dizel i LNG motora, <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/proizvodnja-dizel-i-lng-motora/> (pristup: 11.09.2021.)
12. Brodosplit-Laboratorij d.o.o., <https://www.brodosplit.hr/hr/nasi-proizvodi/brodosplit-laboratorij/> (pristup: 11.09.2021.)
13. Crnković, L., Mesarić, J. i Martinović, J. (2006) Organizacija i primjena računovodstva. Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku, str. 53.
14. Gadžo, S.(2015) Nematerijalna imovina multinacionalnih korporacija u kontekstu međunarodnog poreznog prava, Zbornik PFZ, 65, (5), str. 748.
15. Konsolidirani financijski izvještaj 2017., <https://www.brodosplit.hr/hr/service/dokumenti/direct/139/0c1a58edea4d9494e6e792ef69>

- [86a7fca6c2c554/de4f5d244367974ff84119baf7a97b3fe2386ec0a93f942de86a2649922da48016b2d4db5e57f97d8fa9468e9b20bd7fbad53425b28b269ae66d2b9ed6db5a07](https://www.brodosplit.hr/hr/service/dokumenti/direct/340/d56e33694f3c319e8e33aa5394c7fa7b24421f21/01063c8d046bc63fd3fd715217d2fe31bf04209cec437a97b92609fcf3c2125899d9fc40af9b3830a759f3a6a9a7ce384283194cae2f4a2554cc9b356c092436) (pristup: 11.09.2021.)
16. Konsolidirani financijski izvještaj 2019.,
<https://www.brodosplit.hr/hr/service/dokumenti/direct/340/d56e33694f3c319e8e33aa5394c7fa7b24421f21/01063c8d046bc63fd3fd715217d2fe31bf04209cec437a97b92609fcf3c2125899d9fc40af9b3830a759f3a6a9a7ce384283194cae2f4a2554cc9b356c092436> (pristup: 11.09.2021.)
17. Kontroling portal, <https://kontroling-portal.eu/leksikon-pojmova/poslovanje/58-medunarodni-racunovodstveni-standardi-mrs-msfi> (pristup: 16.09.2021.)
18. Krvavica, A. (2007) Abeceda računovodstva u teoriji i praksi. Rijeka: Veleučilišta u Rijeci, str. 16 – 17.
19. Parać, B. (2008) Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje. Zagreb: M.E.P. Consult, str. 173 – 189.
20. Pervan, I. (2014) MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema. Split: Sveučilište u Splitu, str. 158.
21. Pervan, I. (2017) Financijska imovina: Priznavanje i mjerenje prema MRS-u 39 i MSFI 9. Split: Sveučilište u Splitu, str. 3.
22. Pretnar Abičić, S. (2014) Računovodstvo nematerijalne imovine, Financije, pravo i porezi, br. 8/14., str. 35.
23. Safret, M. (1997) Knjigovodstvo s bilanciranjem 3. Zagreb: Školska knjiga, str. 141 – 145.
24. Slovinac, I. (2016) Godišnji popis imovine i obveza kod poduzetnika, Financije, pravo i porezi, br. 11/16., str. 24 – 29.
25. Švigir, A. (2006) Dugotrajna nematerijalna i materijalna imovina, Financije i porezi 5 (1.), str. 59 - 64.
26. Vinković Kravaica, A. Računovodstvo za poduzetnike,
https://www.veleri.hr/files/datotekep/nastavni_materijali/k_poduzetnistvo_2/4%20-%20Imovina,%20dugovi%20i%20vl.kap_..pdf (pristup: 10.09.2021.)
27. Zaloker, D. (2015) Naknadna ulaganja u dugotrajnu materijalnu imovinu, Financije, pravo i porezi, br. 8/15., str. 49.
28. Žager, K. i Žager, L. (1996) Računovodstveni standardi, financijski izvještaji i revizija. Zagreb: Inženjerski biro d.d., str. 86.

POPIS TABLICA

Tablica 1. Financijski pokazatelji poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 2016. do 2019. godine	24
Tablica 2. Dugotrajna imovina poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 2016. do 2019. godine	25
Tablica 3. Nabavne vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 01.01.2016. do 31.12.2017. godine	26
Tablica 4. Nabavne vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 01.01.2018. do 31.12.2019. godine	27
Tablica 5. Ulaganja u nekretnine poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 01.01.2016. do 31.12.2017. godine	28
Tablica 6. Ulaganja u nekretnine poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 01.01.2018. do 31.12.2019. godine	29
Tablica 7. Dugotrajna potraživanja poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 01.01.2016. do 31.12.2017. godine	30
Tablica 8. Dugotrajna potraživanja poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 01.01.2018. do 31.12.2019. godine	30

POPIS SLIKA

Slika 1. Oblici dugotrajne imovine.....	5
Slika 2. Logo poduzeća Brodosplita d.d.	16
Slika 3. Brodosplit d.d. nekada	18
Slika 4. Brodosplit d.d. danas	19
Slika 5. Temeljne djelatnosti poduzeća Brodosplit d.d.	20
Slika 6. Proizvodnja dizel i LNG motora u poduzeću Brodosplit d.d.....	21

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Neto dobit poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 2016. do 2019. godine	22
Grafikon 2. Broj zaposlenih poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 2016. do 2019. godine	23
Grafikon 3. Financijski pokazatelji poduzeća Brodosplit d.d. u razdoblju od 2016. do 2019. godine	24